

Abstrakt

Atestačná práca poukazuje na výskyt a rozšírenie fascioloidózy (pečeňového trematóda) cicavice obrovskej (syn. motolice obrovskej) *Fascioloides magna* v populácii jeleňa lesného *Cervus elaphus* a srnca lesného *Capreolus capreolus* v Poľovnej oblasti II Podunajská. Trematód *Fascioloides magna* je považovaný za jedného z najväznejších pečeňových helmintov jeleňovitých. Prvý zdokumentovaný a dokladovaný prípad fascioloidózy na území Slovenska bol zaznamenaný v roku 1988 pri uhynutom jeleňovi lesnom (jelenica) v okolí Gabčíkova (okres Dunajská Streda). Z primárneho ohniska v inundačnom území Dunaja sa parazitóza v období rokov 1988 – 2015 spontánne rozšírila aj do ďalších kontaktných revírov v Maďarsku a Rakúsku. V iníciaálnom období fascioloidóza postihla až 95 % populácie jelenej zveri a 60 % populácie srnčej zveri v infikovanej oblasti. Ochorenie bolo signalizované ako vážny zdravotný problém a jeho kontrola si vyžiadala prijatie chovateľských opatrení na úrovni poľovníckeho manažmentu, vrátane veterinárnych opatrení a dehelmintizácie. V súčasnosti je fascioloidóza trvale hlásená u vnímavých cervidov okrem okresu Dunajská Streda aj v okrese Komárno a Nové Zámky (2015). Dehelmintizácia fascioloidózy vo voľných revíroch v Poľovnej oblasti II Podunajská sa preukázala ako účinná, ale má len časovo limitovaný efekt počas obdobia vykonávaného odčervovania. Sledované parametre (prevalencia nákazy a intenzita infekcie) sa po poklese v období odčervovania, v nasledujúcom období stabilizujú na porovnateľnej úrovni ako pred dehelmintizačnou akciou. Práca dopĺňa poznatky o plošnej distribúcii parazita na území Slovenska a je príspevkom k štúdiu a opatreniam pri vnímavých druhoch raticovej zveri aj vo vzťahu k hygiene a posudzovaniu zveriny. V práci sú prvý krát chronologicky publikované odkazy na archívne materiály: ozdravovacie plány dotknutých organizácií Štátnej veterinárnej správy Slovenskej republiky a spolupracujúcich inštitúcií (Univerzita veterinárskeho lekárstva Košice a Parazitologický ústav SAV Košice) a metodické postupy na depistážne prieskumy parazita v Poľovnej oblasti II Podunajská a zhodnotenia a porovnania ich účinnosti v období rokov 1988 až 2015. Realizačným výstupom atestačnej práce je návrh dostupných chovateľských opatrení pre manažovanie chovu jeleňovitých na úrovni poľovníckej praxe v Poľovnej oblasti II Podunajská vo vzťahu ku fascioloidóze.

Kľúčové slová: chov zveri, jeleňovité, kontrola zdravia, fascioloidóza, Podunajská oblasť

Abstract

Attestation Theses highlights the presence and distribution of fascioloides (liver trematode) of Fascioloides Magna. Fascioloides Magna in a population of red deer *Cervus elaphus* and roe deer *Capreolus capreolus* in hunting areas of JI Danube. Trematodes of Fascioloides Magna is considered one of the most serious liver parasite of deer. The first documented case of Fascioloides in Slovakia was recorded in 1988 at the fallen Red Deer (Doe) around Gabčíkovo (Dunajská Streda). The parasitosis spontaneously spread from primary focus in inundation area of Danube to other contact grounds in Hungary and Austria in the period 1988 - 2015. During the initial period, fascioloides affected up to 95% of the population of deer and 60% of the population of roe deer in the infected area. The disease has been signaled as a serious health problem and its control required the adoption of breeding measures at the level of hunting management, including health measures and deworming.

Fascioloides is currently consistently reported in susceptible cervid, not only in the area of Dunajská Streda but also in Komárno and Nove Zamky (2015). Deworming of fascioloides in free hunting preserves in the area of JI Danube has proved effective but has only a limited effect in time during the implementation period of deworming.

Endpoints (prevalence of infection intensity infections) are stabilized in the next period after decrease during deworming to a comparable state to those before deworming action.

The thesis includes facts concerning areal distribution of the parasite in Slovakia and is a contribution to the study and measures on susceptible species of ungulates in relation to hygiene and assessment of the game

There are chronologically published references to archival materials for the first time in this Thesis: remediation plans of the organizations concerned State Veterinary Administration of the Slovak Republic and cooperating institutions (University of Veterinary Medicine in Košice and the Institute of Parasitology in Košice) and methodology for screening of the parasite in hunting areas of JI Danube and recovery and comparing their efficiency in the period between 1988 to 2015.

The implementation output of the Attestation thesis is a concept for breeding measures available for managing breeding of deer at the level of hunting practice in the hunting area of JI Danube in relation to fascioloidoses.

